

JOSÉ MARÍA ROYO MENDEZA

JOSÉ MARÍA ROYO MENDEZA

© José Mª Royo Mendaza

Impresión: Nova. Servicios Gráficos. Valencia

Depósito Legal: V-1314-2011

L'any 1991 va publicar l'autor un Via crucis poètic en castellà, segons els trancs de les estacions tradicionals. Ara, li pareix bé acomodar aquell al valencià i a la nova proposta que féu Joan Pau II. La modesta intervenció sobre l'antiga i sentida caminada de fe en memòria del Nostre Senyor Jesucrist, alguna cosa farà, pensa. Per això, queda fet, almenys, el que pensà.

J.M.R.

Hosanna!

Eren les nou dèixe dia
-que en el record sempre són-,
quan a la mort et portaren,
i, et portem ara, Senyor.

Soroll dels que caminaven
ferint-se del primer sol;
en el cos de les clarianes,
les farigoles en flor.
I, mentre, la flor dels homes
era conduïda on
obris els braços a l'alt
perquè baixara el perdó.

Processonen els vianants
parlant-se i donant raons
de com Jesús paga en sang
haver predicat l'amor.

Qui aleshores l'acompanyen,
acompanyants d'avui som.
Per donar-li vida a l'home,
camina Déu a la mort.

Eren les nou d'aquell dia
-les mateixes sempre són-,
quan al Calvari et portaren,
i, et portem ara, Senyor.

*Arribaren a Getsemani, i va dir als deixebles:
—Seieu aquí mentre jo pregue.
Va prendre amb ell Pere, Jaume i Joan, i
començà a sentir esglai i abatiment, i els digué:
—Sent a l'ànima una tristor de mort.
(Mc 14,32)*

I

Al racó d'un olivar
Jesús s'aplega i retira
en oració, mentre es mira
ja lluny de terra i de mar.
Dels amics s'ha separat
com d'una pedra en el tret;
la distància es farà més,
a poc. Ho sap, i, gemeca:
"Pare, Pare, Pare..!"
Escletxa
de sang se li obri en cordell.

La memòria diu: “La mort
pronunciarà el nostre nom”.
I eixe dia filarem
vida i solitud en una
llarga tancada del món.
Ai!

Què diran els llavis a ningú?
Què veuran els ulls sense miralls?
Al cau de les orelles, quins sorolls
arrimaran la por a l'esperança?
Quins sons traspassaran,
quan s'endormeixquen, als sentits?

És piadosa la mort
no fent ronda de zels; i, enamorada
d'altres la veurem,
fosca, llunyana i obligada.
Si de cas, com en Jesús, si un la sent,
tampoc voldrà morir.

Que formosa és la terra!
Que ampla l'amistat! Quin goig el fill!
Quina victòria la llum de cada dia,
la música, l'amor..!

Fora el calze de mort!!

I, qui ens escolta?
Quina voluntat ens dobla? Qui fixa
que el temps se'ns ha passat?

Trist Jesús: som homes en tristesa.
Sol Jesús: sols estem, com Tu.
Jesús que preguntes: no és prec aquesta angúnia?

Amb Tu, portan's al Pare.
Amb Tu, fem-li obediència.
Amb Tu, esperem el que esperes.
Amb Tu, siga la nostra mort, estima als homes.

Es presentà Judes, acompanyat d'un grup de gent, se li va acostar i li digué:

—Rabí!

I el besà.

Es llançaren sobre Jesús i el detingueren.

(Mc.14,43)

II

El bes de Judes, estrany.
Entre amistat i ambició,
l'atrevida confusió
de les monedes. Esglai
fa la traïció amb parany
de ser amic escollit.
Però, amb monedes s'ha vist
a molts el món capgirar-los.
Sent jo del món, puc copiar-los
i a Déu besar i traïr.

Són les ales dels llavis dolces o furies,
emprentes de la pau o l'amarguesa;
ones de l'ànima que en bromera apleguen
a l'arena del rostre, on es lamenten.

Petons de la tendresa brolladora dels nens,
que esclata nova l'esperança tota.
Besades de l'amor, d'aprofundides claus
per a mai acabar, com en els contes.
Besos espurnejants que sols desitgen
cremar-se torturats pel bes mateix.

Besos de despedida, a penes besos;
i eixe bes final, que es dóna al mort.

Besades d'amistat, de llum, sense secret,
la bellesa al voltant i des dins, fora.

Aquells de saludar, frecs en les pells...

I els que busquen miracles, com els ocells el niu.

Besos donats al mar, a l'aire, a l'alegria!
I eixos que s'encongeixen prenyant-se de dolor.

Però, els besos..., també, també menteixen.

1.2.10

*Van endur Jesús a casa del gran sacerdot
i s'hi reuniren els sacerdots, els notables
i els mestres de la Llei. Buscaven una
declaració contra Jesús per condemnar-lo
a mort, però no en trobaven cap.
(Mc.14, 53)*

III

Volen que Jesús blasfeme
davant tot el Sanedrí,
per a concertar així
que Pilatos el condemne
a la major de les penes.
Ell res diu. I fan portar
falsos testics per callar
tot el silenci de Déu,
tan clamorós en les veus
dels muts que va fer parlar.

En el nom del Senyor, en qui dic creure,
se m'arrufa la còlera en el front,
llance per tot arreu crits contra el món
i demane que pague qui té el deure.

En el nom del Senyor, qui espere veure,
soles trobe maldats en cada hom;
assenyale de bruts als qui no ho són
i els carregue les faltes que en mi seuen.

En el nom del senyor Jesús, fiscone.
En el nom del senyor Jesús, acuse.
En el nom del senyor Jesús, condemne.

I en el meu nom, senyor Jesús, què done?
En el meu nom, senyor Jesús, esmusse,
carregue a tots de creus i en claus els trene.

—Jo no conec aqueix home.
A l'instan va cantar el gall per segona vegada.
I Pere, recordant el que Jesús li havia dit:
“Abans del segon cant del gall, m'hauràs
negat tres vegades”, va esclafir en plors.
(Mc.14, 72)

IV

Nerviós i desconcertat,
acovardit, Pere, nega
a Jesús, i se li ofega
el cor amb que tant l'ha amat.
Jesús el mira al passar,
però, canta el gall amb l'alba.
Pere ix a la llum malva
del nou dia ja palés,
sentit-se que és menys que res.
Bé que, la mirada el salva.

Tresor és un amic, però que fràgil
el secret que amaga eixa riquesa,
doncs fràgil és l'estima, si no, a mort,
es fa pacte terrible de bellesa.

A mort és l'amistat, i, perquè arribe
al més alt on rutila cada estela,
com do de Déu ha de baixar de dalt
fent-li a qui s'ho mereix l'entrega.

Mes, fràgil és, perquè, morir d'amic...;
Perquè, morir per l'altre...;
Perquè, morir...
Perquè, estimar el bell en altra ànima
és un secret que tanca a qui el desplega.

1.2.10
¡Oh, mi tiste Jesús, bis! Fel bonh!
¡Oh, mi le úno Jis. Hache tan corce!
¡Oh, peccador te mi, que no te enténh!
¡Oh, Amén! 7 ye, herawords,
Amén, mi Rey. Yo tu n'ous cuita lo.
Amén, foris. P'cedul. Amén

*Després de lligar a Jesús, li l'entregaren a Pilat, qui s'adonava que li havien portat Jesús per enveja. Però, volent acontentar la gent, després de fer-lo assotar, el va entregar perquè fora crucificat.
(Mc.15, 14)*

V

Pres és Jesús de voler-nos,
i, per tanta estima, pena
fins morir, perquè el condemna
el poble mateix: per fer-nos
germans d'ell a tots, matem-lo.
Com deuriem de plorar
que arroseguem per amar,
com corder, al Fill de Déu,
fent-lo naufrag en la creu
qui caminava en el mar.

Mai no alça la veu,
ni acusa, ni s'excusa, ni agredeix, ni es defensa.
La condemna li puja blanament
al silenci.

“A mort!”

A mort va, sempre ha anat
a mort, sempre,
pels homes.
Veloç cap a l'amor, amunt
de la nodosa fusta, al cim
de l'aromàtic aire on pot veure
tot el mal i el dolor. I consumir-lo.

No hi ha major innocència que el pecat
de l'altre, perdonat.

A mort, doncs, de pressa, a mort!
Que volem tindre netes nostres mans,
alegre el cor que espera
i la culpa en la creu,
on
Déu es condemna per nosaltres.

*Llavors el vestiren de porpra, li cenyiren
al cap una corona d'espines que havien
trenat, i li pegaven amb una canya, li
escopien i s'agenollaven fent-li homenatge:
—Salve, rei dels jueus!
(Mc. 15, 17)*

VI

“Aquest és l’home”.

**Si rei,
assotat i amb la corona
d’espnavesses, s’afona
el seu regne, dit per ell
que és d’estima, no de lleis.
L’estimar no és escrit
de papers, perquè és el crit
dels cors que lluiten la vida.
Mes, a qui a ella ens convida,
li regalem escopits.**

“Qui és ahí, qui doblega l'esquena
al fuet; i, l'escopit i l'improperi
afonen escarbant en el misteri
de l'ànima, que sols silenci alena?”

“Qui és el coronat amb eixa trena
d’espinar, que el sangra fins a fer-hi
vianant, en carn al viu, de cementeri,
i no es queixa al botxí ni a qui li mena?”

“Jesús el Natzaré.”

“I, per què calla?”

“Perquè li tanca seus llavis, el pecat.”

“Tants n’ha fet aquest home?”

“Ha carregat
amb tots els que en el món han fet baralla.”

“Aleshores, ho entenc, que molt borboll
porta el pecat de pes, sense soroll.

*Se l'endugueren per crucificar-lo.
I portant-se ell mateix la creu, va eixir
cap el paratge anomenat Gòlgota.
(Mc.15, 20)*

VII

És Camí per al camí
del día a dia que es fa,
de dalt a baix, carregats
amb les creus.

Viatge a la fi
de Déu, home, i, un destí,
que ens deixa emprenta al passar,
perquè pugem caminar
amb més llum igual sendera,
carregats a l'espatleira
de la creu que ens ha tocat.

Alçar cada dia el nostre cap,
dreçar el cos, estirar les cames,
acudir al treball, o anar cercant-lo,
fruir tot el creat, o encendre flames.

La llum, la companya i els rebutjos;
el soroll, els capitosts, també el desastre.
Cada dia el mateix, a repetir,
a girar com el sol, fins esgotar-se,
entre nombres, màquines, companys,
i, acabar la jornada: fi del viatge.
Regressar a la casa amb mil motius
tristos i alegres, per a dir o callar-se'ls.
Mai no acaba saber-se un d'on és,
on fa més ell, i, on més li facen.
El petò als seus fills i la tendresa.
El rite del retorn com nova imatge.
Damunt, la nit, per acabar la història
d'uns terminis de vida que així passen
cap el següent matí, rere el recolze
de la foscor portada en les espatles.
A l'alba, altra il.lusió: ròdol de roda:
llum, treball, recerca i alienar-se.
La roda girarà; creus i calvaris...

Però, Jesús davant, sempre guiant-me!

*Quan s'enduïen Jesús, van obligar a portar
la creu de Jesús un que passava, un tal
Simó de Cirene, que venia del camp.
(Mc.15, 21; Lc.23, 26)*

VIII

Més que la pietat, la por
va llogar al cirineu
per a portar-li la creu,
on es veuria com mor
qui digué morir d'amor.
Assabentats que també
se'ns ha llogat per la fe
a portar la creu del dia,
Jesucrist ens la confia
per amar a mort amb Ell.

Que mai no et podré pagar
que et feres Tu el portador
de la creu que em mereixia,
que jo sóc el pecador.

Jo hauria de ser Tu.
i voler-te com em vols;
posar els peus on els poses,
i rebrer en mi els teus colps.

Mes, eres Tu qui em segueixes,
faça on vaja, fosca o sol,
i no sé, si, de trobar-nos
et seguiria, Senyor.

Fill de Déu, que t'has fet home,
per ser en mi més que jo:
Fes, Jesús, que t'acompanye,
i la creu portem els dos!

El seguia una gran gentada del poble: moltes dones feien mostres de dol i el planyen.

Jesús els digué:

—Filles, no ploreu per mi; ploreu més bé per vosaltres i pels vostres fills.

(Lc.23, 27)

IX

Hi ha gent piadosa que, a l'hora
de veurer passar Jesús
carregat de creu, amunt
del cim del Calvari, plora.
La tarda, de sol escora;
i, diu Jesús: “No ploreu
no res per mi; demaneu
per vosaltres i pels fills”.
I prossegeix el camí,
el qui és Camí de Déu.

Confòs el cor que abans va estar alegre;
trist i confòs el ritme dels batecs.
La veritat confosa, amb els ulls secs;
les venes a la mar de fons més negre.

La vida que arribà, la mort visita.
La llum que era daurada, ara és de fang.
El que va ser plaer és ara plant;
El nou temple de Déu es deshabita.

Quina paraula cridarà en la mort?
Quin miracle creixerà en buidesa?
Què mirar omplirà la solitud?

“No més ploreu per mi, que vaig d’amor:
De no estimar ploreu i fer-vos queixa”.
Ulls, miracle i paraules de Jesús.

*Eren les nou del matí quan el crucificaren.
I es ompli allò que diu l'Escriptura: "S'han
repartit entre ells els meus vestits; s'han
jugat als daus la meua roba". Això és el que
van fer els soldats.
(Mc. 15,24; Jn. 19,24)*

X

Cop de ferro a una mà
i també a l'altra mà ferro.
Cops i claus per a l'enterro
de Déu en el cos humà
que a cops es trenca.

“Germà,
inútil és voler trencar
qui va a la mort per amar:
el martell, que baixa amb fúria
clavant la tatxa i la injúria,
el farà ressuscitar.”

Si els meus ulls clavaren
com claus en fusta,
quantes creus et faria,
Déu meu, ma culpa.

Martellades a voltes
done amb la fe
de qui es diu cec,
però, que veu.

M'arrosegà la carn
amb destemprança,
oblidant-me del tot
de l'esperança.

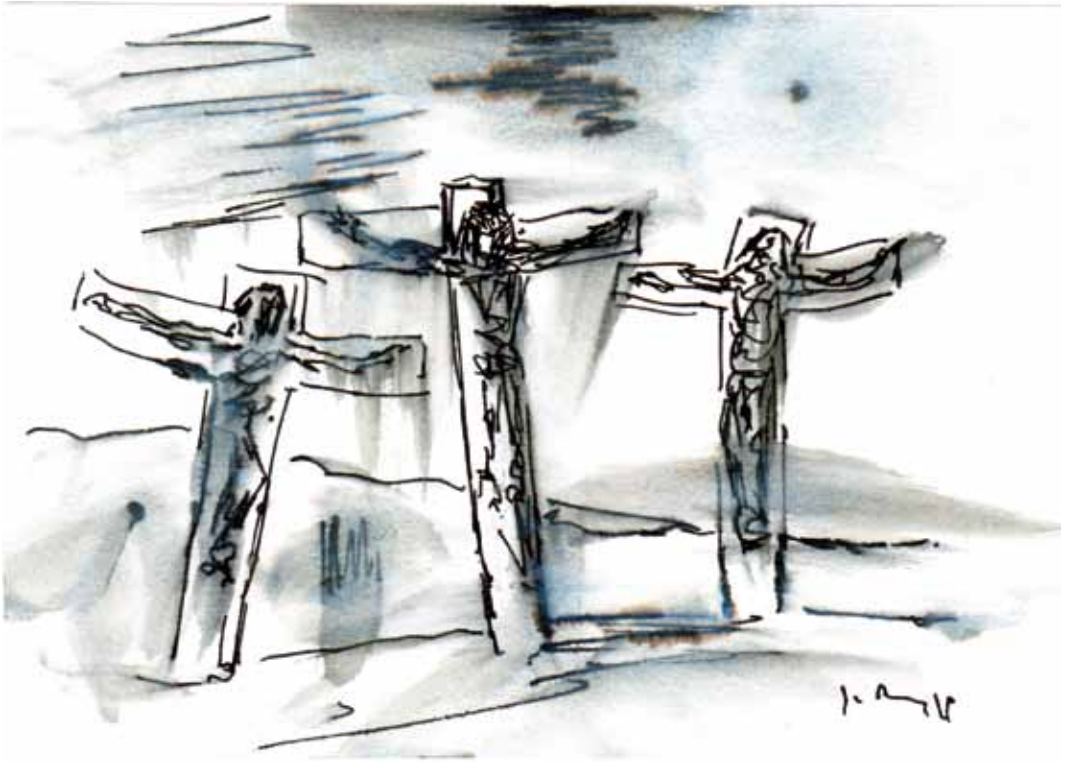
Mai no prou generós,
en lloc d'estima,
sol donar als demés
per flor l'espina.

Cops done a les virtuts
menys principals,
i, també, enclaville
les cardinals.

Em dol, Senyor, em dol
que els meus pecats
donen cops al teu cos
enderrocat.

Ofendre't no volguera,
mai més, Déu meu;
volguera despenjar-te
i ser jo en creu.

Deixam lloc en la fusta,
donam lloguer
en t'estima, i als braços
fes-me el meu bres.

*Van crucificar Jesús amb dos més,
criminals, l'un a la dreta i l'altre a
l'esquerra. Un d'ells deia:
— Jesús, recorda-te'n de mi quan arribes
al teu Regne.
Jesús li digué:
— T'ho assegure: hui seràs amb mi
al Paradís
(Jn.19,26)*

XI

**“Quan en el teu regne sigues,
recorda’m”. Va dir la veu
del lladre que també en creu
recorria les fatigues
de la mort. Així d’amigues,
estes paraules hi sent
de Jesús: “¡Tu i jo serem
junts avui en el paradís”.
I prenguem tothom l’avis
del perdó que de Déu ve.**

Tarda és ja.
En el monticle, les fustes
de les creus.
Els núvols trenquen i ajusten
els relleus
que els llamps i les ombres fan.

L'horitzó
s'èsvaneix com un embast
que s'estira.
La solitud fa forat
per on mira
el món buscant-se raó.

La ferida
del paisatge sota els peus
condemnats.
Trenquen silenci les veus
dels creuats
que ja han perdut la partida.

“Tu eres just;
recorda'm en el teu regne.”
Jesús parla:
“Amb mi tu seriàs al terme
de la tarda.”
I un llamp ho segella amb llum.

L'últim blau
en carbó transforma el cel
infinit,
on tan sols ni un estel
queda escrit,
i, s'agimpona la pau.

El perdó
puja amunt, de dalt baixat
a la terra,
on l'home nou s'ha arrelat
en la serra
del Calvari per amor.

De dos creus,
amb l'estupor de la gent
que se'n va,
arreplega Déu l'alé
dels penats,
que moren com un mateix.

*Jesús veié la seua mare i, al costat d'ella,
el deixeble que ell estimava, i digué a la
mare:*

—Dóna, ací tens el teu fill.

Després digué al deixeble:

—Ací tens la teua mare.

*I de les hores ençà el deixeble la va acollir
a sa casa.*

(Jn. 19,26)

XII

És Jesús en l'alt alçat,
en el cim del seu amor;
sa mare alçada al dolor,
i, també, Joan arrelat
entre amor, dolor i amat.
Plora ella; Joan la mira.
Jesús s'adona i sospira.
“Pren-te de fill, mare, a Joan.
Joan, mare és teua”. I, es fan.
Mentre, Jesús, es retira.

Misteriosa és l'aventura
del teu amor, Jesucrist:
dones, mai no se't torna trist
el cor que en l'amor t'atura.

I fixe, amb claus i cordills,
per a no fugir dels homes,
fins la teua mare ens dones,
i ella ens pren com a seus fills,

que som, sentida Maria,
vestidura del teu dol,
doncs t'arrancarem del cor
qui et vestia d'alegria.

Ja que fills del dolor teu
en ell tenim nostra llar,
mare, deixeu-nos entrar
amb tu, també, al llar de Déu!

*Jesús llançà un gran crit i va expirar.
(Mc. 15,37)*

XIII

Ai!, en la creu, Natzaré,
àncora en l'aire de carn
perquè el cel mateix en fang
clave els braços fent-te d'ell.
Al semblant pur i seré
puja la mort enfurida,
gela el sol que eres, la vida
de tostemps! Ai! Jo hi crec
en tu, perquè em vols, i, et veig
Déu, Jesús en agonia!

Si poguera amb paraules despenjar-te
dels pecats que hem creuat en el taulell!
Si poguera, diguent-ho, llevar d'ell,
i, al teu cos, tots els claus, i descreuar-te!

Si poguera, Jesús, plorant, tornar-te
la vida que t'ha clos el meu segell,
a plors canviara per amor la llei
i dèixe arbre fet creu desarrelar-te!

Mes, si no puc amb els gemecs i els clams
pujar hi cap el cim de l'abraçada
i impedir a la mort que faça estada,

sí podrà, meu Senyor, que aquest reclam
amb tu segueixca la mateixa sort:
ja que tu mors per mi, vaig en tu a mort.

*Josep d'Arimatea va baixar Jesús de la creu, l'embolcallà amb un llençol i el va depositar en un sepulcre que havia tallat a la roca. Després va fer redolar una pedra davant de l'entrada del sepulcre.
(Mc. 15, 46)*

XIV

Aquest cos que ja és mort,
pertanyent a Jesucrist,
la mar, ai, l'ha portat trist,
a la foscúria del port.
Qui va tenir per cohort
l'energia de les ones,
baix el sudari, unes dones
li donen ones de mirra.
Mentre, sa mare se'l mira
en la solitud, a soles.

Sobre la tosca han estés
el cos de Jesús oliat;
blanament, amb llenç de fil
el cobreixen, com sembrat
del que s'espera venir
d'allò que d'allí se'ls va.

Roden la roda al sepulcre,
abans d'anar-se'n plorant;
la vesprada blava fuig
amb els piulets dels pardals.
La polseguera, als camins;
a llambrar de plata, el llac:
els viatjans van per aquells,
i el silenci va per dalt.
En la mar, les barques buides,
i el desig buit de pescar.
Hi ha gent que passa i que mira,
mentres es queda arrelat
en el sepulcre qui és mort.
El temps que passa ha parat.

MISERERE

Misericòrdia, Senyor, perquè eres bo;
Esborra'm culpes, doncs eres compassiu;
lleva'm les penes, perquè, m'arribe a tu
tot ple de pesar i et demane perdó.

Reconec el mal fet i el que he pecat;
sempre tinc davant, en la memòria,
no haver-te escoltat, fent-me la història
no i pel teu camí, que el desfogat.

Si jutges, el teu juí, sé que em condemna,
però mira, que, si no sóc innocent,
és que el pecat s'arrelà en el naixement
i em pariren ja pres de sa cadena.

T'agrada l'home amb el cor ver,
en ell bolques la més fonda saviesa:
neteja'm, doncs, el meu, i amb la riquesa
d'eixa alegria et cante amb cor sincer.

Si em canvies per dins, brollaré pur,
mai del món jo llunyà, de tu en cap cas;
en els dies del goig i els del fracàs;
en el fàcil moment i en el més dur.

Dona'm l'esperit obert i generós
que em refaça en la teva confiança,
i, creixent en l'amor i l'esperança,
siga mirall de tu, Senyor piadós.

Obriré els meus llavis per cantar-te;
i el meu cor serà altar on oferir-te,
humilment trencat, que vull seguir-te
fins la mort en la creu on abraçar-te.

Si aquest poble teu, Senyor, t'oblida,
tu, que eres piadós, d'ell no t'oblides
no et canses del perdó i de fer-li crides,
que per ell, amb ta mort, li has donat vida.

Tres dies de fosca nit
canvien en un brot blanc:
el gra de blat s'ha desfet
la vida per esclatar
en espiga: el cos en cos
mateix i no mateix ja.

El dia tercer, a l'alba,
Jesús ha ressuscitat!

CANT A LA VIDA DE MARIA EN ELS MISTERIS DE JESÚS

*Convertiu al pecador,
Verge i Mare sens pecat,
Puríssima Concepció
per gràcia de l'Esperit Sant.*

A l'alba alegre d'un dia,
sobre terra no llaurada,
va baixar del cel rosada
per als bolquers de Maria.
Si de dalt baixà aquest do,
des de baix pugem el cant:
*Puríssima Concepció
per gràcia de l'Esperit Sant.*

Assutzena en el jardí
de flors que al món enamora,
li diu que no a qui l'adora,
perquè a Déu ja li ha dit sí.

I, escoltant-ne la raó,
es torna en lloança el plant:
Puríssima Concepció
per gràcia de l'Esperit Sant.

El cor verge es fa cor mare
bressador del fill Jesús.
Com li canta, mentre cus,
i com s'entendreix Déu Pare!
El temps passa i fa saó
de més gràcia cada instant:
Puríssima Concepció
per gràcia de l'Esperit Sant.

Per a salvar-nos a tots,
abraça Jesús la creu:
Fill de Maria i de Déu,
s'agermana als pecadors.
Sa mare ens dóna de bo;
nostre és son Pare en avant:
Puríssima Concepció
per gràcia de l'Esperit Sant.

Cants

MISERERE

Andante

Mi - se - ri - còr - dia Se - nyor per - quèe - res bo es - bo - rra'm

4
cul - pes doncs e - res com - pas - siu lle - va'm les fal - tes per - què m'a - rri - mea Tu tot ple de pe -

8
sar iet de - ma - ne per - dó.

The musical score is written on three staves in G minor (three flats) and 6/8 time. The first staff begins with a treble clef, a key signature of three flats, and a 6/8 time signature. The melody consists of quarter and eighth notes. The second staff starts with a measure rest marked '4'. The third staff starts with a measure rest marked '8'. The lyrics are written below the notes, with hyphens indicating syllables across notes.

A LA IMMACULADA

J. M. Royo

$\text{♩} = 170$

Con-ver - tiu al pe - ca - dor Ver - gei - ma - re sens pe -

8 cat Pu - ri - ssi - ma Con - cep - ció per grà - cia de l'Es - perit Sant

17 — A l'al - ba ale - gre d'un dia so - bre te - rra no llau - rada

25 va bai - xar del cel ro - sa - da Per als bol - quers de Ma - ri - a

33 Si de dalt bai - xa aquest do des de baix pu - gem el cant

41 Pu - ri - ssi - ma Con - cep - ció per grà - cia de l'Es - perit Sant

49

